ДОКЛАД

относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Е-РД-04-1 от 2020 г. за топлоснабдяването

1. Причини, които налагат приемането на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Е-РД-04-1 от 2020 г. за топлоснабдяването:

Съгласно чл. 139 от Закона за енергетиката (ЗЕ), разпределението на топлинната енергия в топлофицирани сгради – етажна собственост се извършва по система за дялово разпределение.

Съгласно разпоредбата на чл. 140а от ЗЕ общото консумирано количество топлинна енергия в сграда - етажна собственост, присъединена към една абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, се разпределя за горещо водоснабдяване и за отопление. Топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост, се разделя на топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация, топлинна енергия за отопление на общите части и топлинна енергия за отопление на имотите, в съответствие с чл. 142, ал. 2 от ЗЕ.

На 23.10.2025 г. бе постановено Решение на Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС) по дело № C-760/2023 г. с предмет - тълкуването на член 9, параграф 3 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност, за изменение на Директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на Директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 2012 г., стр. 1 и поправка в ОВ L 71, 2014 г., стр. 24), на член 13 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета и на членове 101, 107 и 169 ДФЕС. В решението на Съда (седми състав) е посочено, че член 9, параграф 3 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, съгласно която собственикът на апартамент в сграда — етажна собственост, е длъжен да заплати разходите, които са му начислени за топлинната енергия, отдадена от всички тръбопроводи и инсталации за разпределение и доставяне на топлинна енергия в сградата, включително когато стълбищата и коридорите на сградата не са оборудвани с радиатори, в размер на част, пропорционална на отопляемия обем на своя апартамент, доколкото правилата и параметрите, въз основа на които се изчисляват разходите, които са му начислени за индивидуалното му потребление на топлинна енергия за отоплението на апартамента му и за топлата вода за битови нужди, гарантират прозрачността и точността на отчитането на индивидуалното потребление.

В мотивите на същото решение е посочено, че математическата формула, с която се определя количеството топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация в

Република България, следва да се основава на обективни данни и да отчита параметри, свързани със специфичните характеристики на сградата, като нейната изолация и изолацията на отоплителната система, използваните за тази система материали, както и евентуалната загуба на топлина.

В съответствие с постановеното от Съда на ЕС решение в предложения вариант за определяне на топлинната енергия отдадена от сградната инсталация в сгради-етажна собственост, за които не е взето решение от общото събрание на етажните собственици, са включени и технически параметри определящи както вида на отоплителната инсталация в сградата, така и принадлежността на сградата към съответен клас на енергопотребление. Принадлежността на дадена сграда към определен клас на енергопотребление представлява цялостна оценка на нейната енергийна ефективност, която е индикатор за технологичното ниво и качеството на строителството на сградата и инсталациите в нея.

2. Целите, които се поставят:

Законът за енергетиката, чрез чл. 143, ал. 1 от ЗЕ дава право на потребителите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост да изберат метод за определяне на количеството топлинна енергия отдадена от сградна инсталация, при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители. Този избор се прави с решение на общото събрание на етажната собственост, взето преди започване на отоплителния сезон.

Анализът на статистическите данни от топлофикационните дружества показва, че в голяма част от сградите - клиентите на топлинна енергия не достигат до общо съгласие за метод на определяне на количеството топлинна енергия, отдадена от сградна инсталация. В този смисъл е необходимо да се въведе начин за определяне на количеството на топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация, когато липсва решение на общото събрание на етажната собственост.

С проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Е-РД-04-1 за топлоснабдяването (НИД на Наредба № Е-РД-04-1) се цели лицата по чл. 139б от ЗЕ да могат да определят количеството топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация за сгради-етажна собственост, в които разпределението на топлинната енергия се извършва чрез индивидуални разпределители и липсва решение на общото събрание на етажната собственост за избор на един от вариантите за определянето ѝ, за да изготвят индивидуални месечни и годишни изравнителни сметки за клиентите. В проекта на наредба са отразени и мотивите на Съда на ЕС, по отношение на параметрите, необходими за прозрачно и обективно определяне на топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация в сгради-етажна собственост.

С цел максимална информираност на потребителите на топлинна енергия относно тяхното потребление, е предвидено топлопреносното предприятие да предоставя ежемесечно на потребителите на топлинна енергия информация за всяка от стойностите,

които участват при определянето на количеството топлинна енергия, отдадено от сградна инсталация в сгради – етажна собственост. Използваните параметри отразяват обективни фактори, които са характерни при потреблението на топлинна енергия в отделните сгради, като обща инсталирана мощност на всички отоплителни тела, времеви период, през който е осигурявано топлоснабдяване към сградата, вида на вътрешната отоплителна инсталация, принадлежността на сградата към съответен клас на енергопотребление, температура на въздуха в сградата, изчислителната външна температура за съответното населено място и данните за съответната климатична зона, в която се намира. Базовите стойности на климатичните фактори отразяват специфичните особености на деветте климатични зони в Република България, посочени в наредбата по чл. 31, ал. 4 от Закона за енергийната ефективност Наредба № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Подробното посочване на отделните компоненти за изчисляване на количеството топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация, има за цел да внесе яснота в метода на достигане до конкретните стойности на потребление на този вид енергия и да повиши прозрачността в стойността на задълженията на крайния клиент.

С цел да не се увеличава административната тежест на гражданите, информацията за принадлежността на сградата към съответния клас на енергопотребление ще се получава служебно от лицата по чл.139б от ЗЕ, чрез регистъра, поддържан от Агенцията за устойчиво енергийно развитие.

В допълнение е предвидено задължение за топлопреносните предприятия да предоставят ежемесечно на потребителите на топлинна енергия информация за всяка от стойностите, които служат за определяне количеството топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Е-РД-04-1 от 12.03.2020 г. за топлоснабдяването не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

След приемането на НИД на Наредба № Е-РД-04-1 ще бъде осигурен нормативно определен ред за изготвяне на индивидуалните ежемесечни и годишните изравнителни сметки за клиентите, които потребяват топлинна енергия, в сгради в режим на етажна собственост, в които разпределението на топлинната енергия се извършва чрез индивидуални разпределители и не е взето решение на общото събрание на етажните собственици за избор на вариант за определянето на количеството топлинна енергия отдадена от сградна инсталация.

Създаване на прозрачен механизъм, чрез който за потребителите ще е налице по-голяма яснота относно количеството на топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

С проекта на Наредбата не се въвеждат конкретни изисквания на правото на Европейския съюз. Едновременно с това следва да бъде отчетено, че един от приоритетите на Европейския съюз (ЕС) в областта на енергийната политика е подобряването на енергийната ефективност и насърчаването на справедливото разпределение на енергийните разходи. Това е от особено значение в контекста на топлоснабдяването в сгради с етажна собственост, където топлинната енергия се разпределя между множество потребители.

Съгласно Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955, публикувана в Официалния вестник на ЕС, брой L 231/1 (Директива (ЕС) 2023/1791), за да се постигне прозрачност на отчитането на индивидуалното потребление на топлинна енергия и по този начин да се улесни отчитането на разпределението, държавите членки следва да гарантират наличието на прозрачни, общодостъпни национални правила за дяловото разпределение на разходите за отопление, охлаждане и потребление на топла вода за битови нужди в многофамилните и многофункционалните сгради.

Чрез Директива (ЕС) 2023/1791 се установява обща рамка от мерки за насърчаване на енергийната ефективност в Съюза с цел да се гарантира постигането на целите на Съюза в областта на енергийната ефективност и да се даде възможност за допълнителни подобрения на енергийната ефективност. В директивата се установяват правила, предназначени за приоритетно въвеждане на енергийната ефективност във всички сектори, за отстраняване на пречките в рамките на енергийния пазар и преодоляване на неефективността на пазара, която възпрепятства ефективността на доставките, преноса, съхранението и потреблението на енергия. В нея също така се предвижда въвеждането на индикативни национални приноси за енергийна ефективност съответно за 2030 г.

В член 15, параграф 3 от Директива (ЕС) 2023/1791 е посочено, че в многофамилните и многофункционалните сгради с централен източник на топлинна енергия или снабдявани от централна отоплителна инсталация се монтират индивидуални измервателни уреди за измерване на консумацията на топлинна енергия във всяка обособена част от сградата, когато това е технически осъществимо и икономически ефективно от гледна точка на пропорционалността спрямо потенциалните икономии на енергия.

В случаите, при които многофамилни или многофункционални сгради се снабдяват от централна отоплителна или когато в такива сгради преобладават собствени, общи за сградата отоплителни системи, с цел осигуряване на прозрачност и точност на отчитането

на индивидуалното потребление държавите членки гарантират, че разполагат с прозрачни, обществено достъпни национални правила за разпределение на разходите за потреблението на топлинна енергия в такива сгради. Когато е целесъобразно, тези правила включват насоки за начина на разпределяне на разходите за енергия, която се използва за:

а) топла вода за битови нужди;

б) топлинна енергия, отдавана от сградната инсталация и с цел отопление на общите помещения, когато стълбищата и коридорите са оборудвани с радиатори;

в) отопляване на апартаментите.

Отделно в точка 88 и 90 от заключението на генералният адвокат[1] към решение на Съда на ЕС по съединени дела C 708/17 и C 725/17, с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Районен съд Асеновград (България) (C 708/17) и Софийски районен съд (България) (C 725/17), е посочил, че в държавите членки е обичайно сметките за отопление в сградите в режим на етажна собственост, топлоснабдени от районна отоплителна система или обща инсталация, да съдържат променлива компонента, зависеща от измереното действително потребление или от показанията на топлинните разпределители в индивидуалните имоти, и фиксирана компонента, която се разпределя на всеки етажен собственик по независещи от тези данни критерии. По този начин фиксираната компонента отразява факта, че част от използваното в сградата отопление не зависи от индивидуалното поведение на всеки от обитателите ѝ. Това важи не само за споменатите по-горе процеси на топлопреминаване, но и за топлоенергията, отдадена от сградната инсталация, до която се отнасят настоящите дела (а също и за топлоенергията, използвана в общите части). В този смисъл държавите членки са свободни да предвидят подобни правила или пък да оставят въпроса за дела на фиксираната и на променливата компонента на договорната свобода на етажните собствености.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:62017CC0708